

UČESTALOST NEKIH NAVIKA KOD MLADIH I ZANIMANJE NJIHOVIH RODITELJA

UDK 371.89-056.8

Siniša Simić*, Verica Božić-Krstić**, Tatjana Pavlica**, Rada Rakić**

*Zavod za zdravstvenu zaštitu studenata Novi Sad

**Departman za biologiju i ekologiju, Novi Sad

ABSTRAKT

Cilj ovoga rada je bio da se utvrdi da li postoji uticaj zanimanja roditelja na učestalost nekih navika kod mladih. Autori su u istraživanju obuhvatili uzorak od 1611 studenata, Univerziteta u Novom Sadu (muških 849 ili 52,70%, ženskih 762 ili 47,30%). Prosečna starost ispitanika je bila 20,80 godina. Ispitivanje je obavljeno pomoću socio-ekonomske ankete, a prema stručno-metodološkom uputstvu za sistematske preglede studenata. Obuhvaćene navike su konzumiranje alkohola, pušenje i fizička neaktivnost, a od zanimanja roditelja obuhvaćene su četiri kategorije: radničko, službeničko, poljoprivredno i ostali. U statističkoj obradi korišćena je deskriptivna analiza i Pirsonov Hi-kvadrat test (koeficijent kontingencije C i Cramerovo V). Analizom dobijenih rezultata nije potvrđena značajna statistička povezanost između zanimanja roditelja i ispitivanih navika kod mladih.

Ključne reči: navike mladih, zanimanje roditelja.

UVOD

Generalno posmatrano mladost se smatra periodom optimalnog zdravlja i najvećih bioloških mogućnosti sa niskom stopom mortaliteta i morbiditeta u kome prevladuje prolazna akutna stanja, a stope hroničnih oboljenja su niske (Cucić i sar. 2000.).

Prema mnogim istraživanjima poslednjih godina naročito mladih angažovano je u nekom od oblika rizičnog ponašanja. To podrazumeva njihovo svesno i voljno angažovanje u situacijama u kojima je rizik izvestan a ishod nepoznat sa velikom verovatnoćom da bude negativan po zdravlje.

Pušenje, konzumiranje alkohola, fizička neaktivnost predstavljaju masovnu i gotovo pandemijsku pojavu u ponašanju kako opšte tako i populacije mladih i postaju deo socijalne patologije sa neminovnim zdravstvenim posledicama. Zdrave lične navike znače i bolji zdravstveni potencijal.

U jednoj multicentričnoj studiji u kojoj su anketirani studenti u Srbiji navodi se da studenti konzumiraju alkohol često u 3,48%, puši 35% ispitanika (Paunić, 2000), a 46% studenata vodi pretežno sedanteran način života (Ilić i sar. 2000).

Prema brojnim studijama Svetske banke postoji jaka povezanost između zdravlja i socio-ekonomskih uslova sa pažnjom na najvažnije indikatore kao što su zanimanje, nivo obrazovanja i imovno stanje (Jakovljević i sar. 1996). Ekonomski neaktivna lica kao što su deca, studenti i slično mogu se svrstati prema zanimanju jednog od roditelja.

Porodica ima veliki uticaj na psiho-fizičku vitalnost mladih. Iako se čini da je taj uticaj neosporan neki autori u svojim istraživanjima nisu dobili signifikantnu vezu između ispitivanog socio-ekonomskog statusa porodice i zdravlja pojedinca (Villani, 1997.). Istraživanje u Norveškoj je pokazalo da postoji uticaj rastavljenih porodica na porast rizičnih navika, naročito pušenja kod adolescenata (Breiblik i sar. 1999.).

Cilj ovog istraživanja je bio da se utvrdi da li postoji uticaj zanimanja roditelja na učestalost nekih loših navika kod studenata kao što su konzumiranje alkohola, pušenje i fizička neaktivnost.

MATERIJAL I METOD

U ovom istraživanju je obuhvaćen uzorak od 1611 studenata oba pola Univerziteta u Novom Sadu, 849 muških i 762 ženske osobe. Istraživanje je obavljeno pomoću socio-ekonomske ankete koja je deo standardnog upitnika koji se koristi pri sistematskim pregledima studenata, a prema Stručno-metodološkom uputstvu o sprovođenju zdravstvene zaštite žena, dece, školske dece i studenata (1997.). Obuhvaćene štetne navike su konzumiranje alkohola, pušenje i fizička neaktivnost, a od zanimanja roditelja obuhvaćene su četiri kategorije: radničko, službeničko, poljoprivredno i ostali. Statistička obrada se oslanjala na deskriptivnu analizu i Pirsonov Hi-kvadrat test (sa koeficijentom kontingencije C i Cramerovo V).

REZULTATI RADA

Osnovni podaci o ispitivanom uzorku studenata, polnoj i starosnoj strukturi dati su u tabeli 1.

Distribucija zanimanja roditelja i navika uzimanja alkohola prikazana je na tabeli 2. Pirsonovom Hi-kvadrat testom utvrđeno je da ne postoji značajna povezanost između zanimanja roditelja i navike uzimanja alkohola u ispitivanom uzorku ($p > 0,05$; Cramerovo $V = 0,051$; koeficijent kontingencije $C = 0,072$).

Na tabeli 3. prikazana je distribucija zanimanja roditelja i navike pušenja kod studenata. Uočava se ujednačena raspodela ove navike prema zanimanju roditelja što potvrđuje i Pirsonov Hi-kvadrat test o ne postojanju statistički značajne veze između ovih obeležja ($p > 0,05$; Cramerovo $V = 0,053$; koeficijent kontingencije $C = 0,074$).

Zanimanje roditelja i fizička neaktivnost prikazani su na tabeli 4. I u ovom slučaju nije dobijena statistički značajna povezanost između ispitivanih obeležja ($p > 0,05$; Cramerovo $V = 0,053$; koeficijent kontingencije $C = 0,075$).

POL	N	%	prosečna starost	SD	VR	MIN	MAX
M	849	52.70	20.77	1.09	1.19	19.0	28.0
Ž	762	47.30	20.84	0.83	0.67	19.0	28.0
ukupno	1611	100	20.80	0.97	0.95	19.0	28.0

Tabela 1. Polna i starosna distribucija uzorka
Table 1. Gender and age distribution of the sample

zanimanje roditelja	navika uzimanja alkohola							
	ne pije		pije ponekad		pije često		ukupno	
	N	%	N	%	N	%	N	%
radnik	500	55.56	398	44.22	2	0.22	900	100
službenik	160	53.70	137	45.97	1	0.33	298	100
poljoprivrednik	43	59.72	28	38.89	1	1.39	72	100
ostalo	169	49.56	169	49.56	3	0.88	341	100
ukupno	872	54.13	732	45.44	7	0.43	1611	100

Tabela 2. Zanimanje roditelja i navika uzimanja alkohola
Table 2. Profession of the parents and habit of using alcohol

zanimanje roditelja	navika pušenja							
	ne puši		puši 5-10 cigareta		puši više od 10 cigareta		ukupno	
	N	%	N	%	N	%	N	%
radnik	630	70	164	18.22	106	11.78	900	100
službenik	206	69.12	55	18.46	37	12.24	298	100
poljoprivrednik	47	65.27	12	16.67	13	18.06	72	100
ostalo	215	63.06	68	19.94	58	17	341	100
ukupno	1098	68.16	299	18.56	214	13.28	1611	100

Tabela 3. Zanimanje roditelja i navika pušenja
Table 3. Profession of the parents and smoking habit

zanimanje roditelja	stepen fizičke aktivnosti							
	ne bavi se sportom		rekreira se 2-3 puta nedeljno		trenira		ukupno	
	N	%	N	%	N	%	N	%
radnik	390	43.33	422	46.89	88	9.78	900	100
službenik	111	37.25	165	55.37	22	7.38	298	100
poljoprivrednik	27	37.50	35	48.61	10	13.89	72	100
ostalo	134	39.30	170	49.85	38	10.85	341	100
ukupno	662	41.10	793	49.22	156	9.68	1611	100

Tabela 4. Zanimanje roditelja i fizička neaktivnost
Table 4. Profession of the parents and physical inactivity

DISKUSIJA

Ovim istraživanjem dobili smo uvid kakva je frekvencija u ispitivanom uzorku konzumenata alkohola, pušača i stepena fizičke aktivnosti. Rezultati ukazuju da oko 1% ispitanika redovno konzumira alkohol, puši oko 32% i da se preko 41% studenata ne bavi nikakvim rekreativnim i sportskim aktivnostima. To se u potpunosti uklapa u rezultate multicentričnog ispitivanja zdravstvenog ponašanja studentske omladine u Srbiji (Paunić 2000., Ilić i sar. 2000.)

Našim ispitivanjem dobijena je učestalost konzumiranja alkohola, pušenja i fizičke neaktivnosti ispitanika prema zanimanju roditelja. Ono je na ovom uzorku pokazalo da ne postoji značajna statistička povezanost između zanimanja roditelja i ispitivanih navika mladih. I pored velikog značaja socio-ekonomskih uslova na zdravlje koje navodi Jakovljević i sar. (1996) naši rezultati više odgovaraju onima koje navodi Villani (1997).

Uticaj socio-ekonomskih faktora na zdravlje i zdrave navike je kompleksan tako da treba koristiti i uzimati u obzir i druge socio-ekonomske indikatore kako bi svaki od njih pokrivaio različite aspekte socijalne sfere. Tek tada mislimo da bi njihovo tumačenje bilo verodostojnije.

LITERATURA

Breidablik H.J., Meland E.: Familieopplosning i barndom-helse og helseatferd i ungdommen. Experience of family break-up during childhood-health and health behavior in adolescence; Seksjon for allmenntidisin Universitetet i Bergen. Tidsskr-Nor-Laegeforen. 1999 Jun 20; 119(16):2331-5.

Cucić V., Matejić B.: Zdravlje, zdravstveno ponašanje i mladi. Zdravstveno ponašanje studentske i srednjoškolske omladine – Zlatibor 2000. Zbornik (2-8).

Ilić D., Janković Z., Paunić M.: Zdravstveno ponašanje studentske omladine. Zdravstveno ponašanje studentske i srednjoškolske omladine – Zlatibor 2000. Zbornik (34-39)

Jakovljević Dj., Grujić V.: Socioekonomske nejednakosti u zdravlju i metodologija njihovog merenja. Beograd, 1996.

Paunić M.: Pušenje, alkoholizam, druge narkomanije i nasilničko ponašanje među studentima Beogradskog univerziteta. Zdravstveno ponašanje studentske i srednjoškolske omladine – Zlatibor 2000. Zbornik (51-59)

Stručno-metodološko uputstvo za sprovođenje uredbe o zdravstvenoj zaštiti žena, dece, školske dece i studenata. Beograd 1997.

Villani S., Grassi M., Marinoni A.: Lo stato di salute negli adolescenti: quali relazioni con l'immagine della famiglia? Gruppo Di Lavoro Adolescenti. Health status of adolescents: what relations with family image? Dipartimento di Scienze Sanitarie Applicate e Psicocomportamentali, Università degli Studi di Pavia. Epidemiol-Psichiatri-Soc. 1997 Jan-Apr; 6(1):59-68.

FREQUENCY OF SOME HABITS AMONG YOUTH REGARDING THEIR PARENTS' OCCUPATION

Siniša Simić*, Verica-Božić Krstić**, Tatjana Pavlica**, Rada Rakić**

*Institute of Health Care of Students, Novi Sad

**Department for Biology and Ecology Novi Sad

SUMMARY

The aim of this study, is to inquire the influence that parents' occupation makes on some habits of youth. The sample was composed of 1611 students, from the University of Novi Sad, 849 male (52,70%) and 762 female (47,30%). The mean age was 20,8 year. In order to obtain the data social-economic questionnaire was used, following the routine health-examination procedure, for systematic control of students. The questionnaire consisted of items concerning habits of smoking, alcohol consuming and physical inactivity. The variable of parents' occupation was arranged into four categories: working-job, administrative-job, agriculture-job, and the others. The data was submitted to descriptive-analysis, and Pearson chi square test (contingency coefficient C and Cramer V). No significant correlation between parents' occupation and examined habits was found.

Keywords: youths' habits, parents' occupation.